

RAPPORT

Postboks 213, 2001 Lillestrøm

Telefon: 64 84 57 60

Telefaks: 64 84 57 70

[URL:http://www.aairb-no.org](http://www.aairb-no.org)

RAP: 8/2003

Avgitt: 27. januar 2003

Alle tidsangivelser i denne rapport er lokal tid (UT + 1 time) hvis ikke annet er angitt.

Luftfartøy

-type og reg.:	Boeing B 737-700, LN-TUC, Boeing B 737-500, LN-BRD, Boeing B 737-500, LN-BRJ, Boeing B 737-700, LN-TUF
Radiokallesignal:	BRA 192, BRA 198, BRA 182, BRA 196
Dato og tidspunkt:	31. oktober 2001, 18. november 2001, 17. januar 2002, 28. februar 2002
Hendelsessted:	Kvernberget Terminalområde (TMA), ved Kristiansund lufthavn Kvernberget
Type hendelse:	Lufttrafikkhendelser, GPWS -varsel (terreng-varsel) under radarledning for innflyging
Type flyging:	Ervervsmessig, ruteflyging
Værforhold:	BRA 192, BRA 198 og BRA 196 fløy i skyer, og BRA 182 fløy ut og inn av skyer på hendelsestidspunktet
Lysforhold:	Dagslys (BRA 192 og BRA 182), mørke (BRA 198)
Flygeforhold:	IMC: (BRA 192, BRA 198 og BRA 196), IMC/VMC: (BRA 182)
Reiseplan:	IFR
Antall om bord:	Ikke oppgitt
Personskader:	Ingen
Skader på luftfartøy:	Ingen
Andre skader	Ingen
Informasjonskilder:	Rapport fra samtlige fartøysjefer, rapport fra Braathens Tech. Ops. (BRA 192), rapport fra vakthavende flygeleder og Luftfartsverket Trøndelag (BRA 192 og BRA 196).

FAKTISKE OPPLYSNINGER

Undersøkelsen har omfattet fire forskjellige hendelser, med fire forskjellige fly og besetninger og som hadde et så vidt likt hendelsesforløp at HSL valgte å behandle dem i en og samme rapport. Hendelsene medførte at HSL gikk ut med en foreløpig tilrådning i saken den 4. mars 2002 (Ref. HSLB 2002/76-3).

BRA 192 var under radarledning for VOR-innflyging til bane 07 på Kristiansund lufthavn Kvernberget (ENKB) og var klarert ned til 4 500 ft på QNH 991. Posisjonen ble av fartøysjefen anslått til radial 210°-215° og ca. 15-16 NM fra KVB VOR. Flyet var i 4 500 ft da besetningen fikk GPWS-varsel, (Ground Proximity Warning System, som er et terrengvarslingsystem i luftfartøyer) og steg til 5 000 ft. Minstehøyden i forhold til underliggende terreng i angjeldende område er 4 500 ft. "Radio Altitude" (RA) viste ikke lavere enn 1 600 ft under hendelsen.

BRA 198 var under radarledning for VOR-innflyging til bane 25 på ENKB, og var klarert ned til minstehøyde 4 500 ft. Ca. 5 NM før "intercept" av radial 088° (innflygingskurs 268°) i 4 500 ft, fikk besetningen GPWS-varsel og steg til 5 500 ft. Laveste RA som ble registrert var 1 850 ft.

BRA 182 var under radarledning for VOR-innflyging til bane 07 på ENKB, og fløy i 5 000 ft. Besetningen hadde sjekket nøyaktig posisjon i forhold til KVB VOR, og minstehøyde i området var 4 500 ft. Besetningen fikk GPWS-varsel og steg noen hundre fot til varselet forsvant.

BRA 196 var under radarledning for ILS-innflyging til bane 07 på ENKB, og var klarert ned til minstehøyde 4 500 ft. I posisjon ca. 20 NM sydøst for ENKB fikk besetningen GPWS-varsel i det de passerte 4 700 ft. og steg umiddelbart til 5 200 ft. Varselet gikk ut, og besetningen valgte å fortsette innflygingen. Laveste RA som ble registrert var 1 400 ft.

Samtlige besetninger fikk GPWS-varsel i det de befant seg i, eller over minste høyde i forhold til underliggende terreng som i følge innflygingskartene var 4 500 ft. Det var ikke værforhold, vind eller temperatur, som nødvendiggjorde høydemålerkorreksjoner i noen av tilfellene. Det er to forskjellige GPWS-versjoner installert på henholdsvis LN-BRD/LN-BRJ (basic) og LN-TUC/LN-TUF (enhanced). GPWS-varslene kan derfor ikke settes i sammenheng med en spesiell GPWS-versjon. Alle flyene var under radarledning og følgelig under positiv kontroll av lufttrafikkjentesten, som også forholdt seg til gjeldende minstehøyder.

HAVARIKOMMISJONENS VURDERINGER

HSL anser ikke at det var noen fare for kollisjon med underliggende terreng i noen av tilfellene, men prosedyre for GPWS-varsel skal følges uansett hvor og når de utløses. HSL anser det som uheldig både for flybesetningene og for lufttrafikkjentesten, at GPWS-varsel utløses i høyder som er oppgitt til å være sikre minstehøyder. Disse hendelsen indikerer at minstehøydene og innflygingstraseene i området rundt ENKB ikke er i samsvar med de marginer som terrengvarslingsystemene i flyene krever. Innflygingstraseene konstrueres på en slik måte at de skal sikre tilstrekkelig høyde i forhold til underliggende terreng, samtidig som de skal sørge for at luftfartøyene kommer ned i høyder som gjør det mulig for besetningene å foreta innflyging i henhold til en normal innflygingsvinkel. Det er allikevel ikke akseptabelt at traseene ikke ivaretar de krav til marginer som terrengvarslings-systemene har. På bakgrunn av disse fire hendelsene anser HSL at Luftfartsverket bør

vurdere å gjennomgå innflygingstraseene til ENKB, gjerne sammen med operatørene, for å sikre at avstanden til underliggende terreng er tilstrekkelig for å unngå at besetningene får unødige GPWS-varsler i innflygingsfasen.

HSL opprettholder derfor tilrådingen av 4. mars 2002.

SIKKERHETSTILRÅDINGER

HSL tilrår Luftfartstilsynet å vurdere de innflygingsprosedyrer og minstehøyder som gjelder for Kristiansund lufthavn Kvernberget (ENKB), for med dette å komme fram til prosedyrer som skal forhindre at besetninger opplever å få terrengvarsler under normale innflyginger til ENKB. (Tilråding nr.8/2003)

Vedlegg: 1 (STAR-CHART, ENKB)